

LA CABANA DE LA PAU

(Els Fets de La Fatarella)

La cabana

XIX Premi Literari Vila d'Ascó

Josep Gironès

Cossetània Edicions -2008

“El centre del món és l'indret on cada individu ha decidit de lliurar el seu combat”

Miquel Maurette. Escriptor del Rosselló.

Al llibre LA CABANA, el centre del món és La Fatarella. No sols perquè l'autor n'és fill, sinó perquè tant la ficció com els fets històrics que s'hi narren, sobretot aquests últims, revesteixen una importància que afecta i modifica el curs de la història dels homes. Ho confirmaria Sàndor Màrai, quan reconeixia amb vergonya i temor alhora, que el fet de pensar amb desdeny que tot allò que no fos la gran capital resultava “provincià”, no era altra cosa que la pròpia por a enfrontar-se amb ell mateix sense distraccions. Alguns lectors poden pensar això mateix d'un llibre sobre aquest territori particular. Però aniria ben errat. Primer, perquè el país som tots, i prou mal han fet i fan els mandarins que, des de llocs decisius i privilegiats, ens fan sentir “provincians”. I segon, perquè les grans obres de la literatura universal sovint parteixen del llogarret particular. Per molt que vulgui pretendre mostrar-se superior el mandarí que arrufa el nas si es mou del seu escó d'elitista-gourmet; el que demana “la gran novel·la de la ciutat”; els post-progressistes que intenten dirigir-nos, tots ells fallen, perquè solen ignorar i menysprear tot el que no sigui la llum i el fum de la metròpolis.

LA CABANA és un llibre ric en tots els aspectes. Josep Gironès ja és mestre en narrar a la perfecció: precís, ampli, memorialista, tot ell un retaule que conservarà per sempre i per a tots nosaltres la vida de pagès en la fecunda profunditat estreta de la terra. Moltes dificultats per sobreviure, sí, però també el desig de créixer i millorar el conreu de la terra. Alhora, Gironès eleva l'obra a categoria universal no només pels sentiments i costums de la

seva gent, sinó per la tremenda constatació i situació en el mapa i en la gestió política, de la mort injusta i arbitrària dels innocents. Les arrels i les branques de la guerra s'allarguen i s'enfonsen molt més enllà del camp de batalla. Moltes vegades acaben sortint, com amb molt d'encert s'explica al començament del llibre. Altres, enverinen la Terra. El cert és que l'autor ens fa sentir, amb saviesa, l'olor de la pols, de l'oli, de les senzilles cassoles ben adobades que crien els fills de la pau. De les herbes remeieres, de la caça, de la pólvora i de la sang vessada.

Els aspectes que trenen l'obra són ben administrats, i la figura protagonista, el fil conductor, fa lliscar la trama amb tota versemblança, amb la suficient fermesa i sensibilitat per comunicar al lector la duresa i la tendresa de la vida al camp, des de la primera pedra de la cabana, fins els consells més pràctics; així la vida en pau esdevé el centre del món. Costen de trobar llibres que sàpiguen comunicar, com aquest.

Són anys fatídics els que emmarquen l'obra. La tensió de la tragèdia s'encomana i, per molt que se n'escrigui, els Fets de la Fatarella s'assemblen a tants i tants genocidis que han estat, que són i que seran, que la mà i la intenció decidides dels escriptors mai no podran deturar la maldat dels homes. Per això cal dir-ho, escriure-ho de nou una i altra vegada, meditar-ho.

Però la cabana de pedra és la vida, i no hi faltará el pa. Ens sentim tan segurs en la senzillesa del viure savi que ens acosta Josep Gironès, que en el fons tots la voldríem, una cabana com aquesta. La cabana és la pau, i convido els lectors a visitar-la.

OLGA XIRINACS

Publicat al diari *El Punt* el 20 d'octubre de 2008

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=3035635